

UPUTSTVO AUTORIMA ZA PISANJE I PRIPREMANJE RUKOPISA

Uređivački odbor časopisa „Pravo – teorija i praksa” moli autore da tekstove za objavljivanje pišu u skladu sa sledećim uputstvom.

Časopis je posvećen objavljivanju visokokvalitetnih naučnih rukopisa iz oblasti prava. Radovi odobreni za objavljivanje u časopisu se od strane Uredništva, uz saradnju recenzenata, razvrstavaju u osnovne kategorije naučnih i stručnih članaka.

Tekstovi se prilažu na engleskom jeziku i srpskom jeziku (u ćirilčnom pismu) putem online (OJS) platforme: <http://casopis.pravni-fakultet.edu.rs/index.php/ltp/about/submissions>. Autori kojima srpski jezik nije maternji jezik, mogu dostaviti rukopis samo na engleskom jeziku.

Svi tekstovi podležu recenziji. Svaki naučni rad ocenjuju minimum dva recenzenta po izboru redakcije. Redakcija ima pravo da prilagodi tekst pravilima uređivanja časopisa.

Upotreba velikih jezičkih modela (eng. *Large Language Models - LLM*) i generativne veštačke inteligencije (AI)

U pripremi teksta radova za objavljivanje u časopisu „Pravo – teorija i praksa”, AI alati se mogu koristiti isključivo za kreiranje AI-potpomognutog, ali ne AI-generisanog sadržaja.

AI alati se ne smeju koristiti kao zamena za ljudsko kritičko razmišljanje, procenu i ekspertizu. Tehnologiju veštačke inteligencije uvek treba primenjivati uz ljudski nadzor i kontrolu. Sva intelektualna sadržina — ideje, analize, zaključci — mora biti isključivo delo autora.

AI alatka ni u kom slučaju ne može biti autor ili koautor, niti autor citiranog rada (reference).

Autori moraju jasno naznačiti upotrebu alata zasnovanih na LLM modelima (eng. *large language models*) i generativnoj veštačkoj inteligenciji u rukopisu (koji alat je korišćen i u koju svrhu).

Autori su odgovorni za tačnost, validnost i prikladnost bilo kog sadržaja generisanog alatima zasnovanim na LLM modelima (eng. *large language models*) i generativnoj veštačkoj inteligenciji i moraju osigurati da su citirane reference tačne i da je rad bez plagijata.

Neprijavljivanje upotrebe AI alata u rukopisima smatra se povredom etičkih načela i, ako se utvrdi, može dovesti do odbacivanja rukopisa i mera predviđenih smernicama etičkih regulatornih organizacija, npr. COPE.

Nije dozvoljeno koristiti AI alate za: generisanje većih delova rukopisa, posebno ideja, podataka, rezultata, slika, tabela i sl.; izmenu naučnih argumenata ili interpretacija; preinačavanje podataka ili generisanje referenci; predaju rukopisa koji nije rezultat autorskog rada.

U svim slučajevima, autori snose punu odgovornost za originalnost, tačnost i integritet rada.

Opšte informacije za pisanje teksta:

Tekst treba da bude napisan u tekst procesoru Microsoft Word, fontom Times New Roman, veličine 12 pt, latinicom, prored 1,5. Koristiti vrednost 25 mm za sve margine. Obim teksta može biti najviše do 15 stranica formata A4, uključujući tekst, tabele, slike, grafikone, literaturu i ostale priloge.

Na naslovnoj strani tekst treba da sadrži naslov rada na engleskom jeziku, a ispod toga i na srpskom jeziku, veličine 14 pt, Bold. Zatim razmak, pa navesti ime i prezime autora, titulu, afilijaciju (mesto zaposlenja **uz obavezno navođenje i države**), e-mail adresu i kontakt telefon, veličine 12 pt. Ukoliko autor ima svoj ORCID broj, navodi ga odmah nakon svog imena i prezimena. For more information about ORCID iD, please visit <https://orcid.org> and after the registration insert your ORCID iD number.

Zatim razmak, pa napisati apstrakt, dužine do 250 reči, na engleskom jeziku, a ispod toga i na srpskom jeziku, veličine 12 pt. Sažetak predstavlja kratak informativni prikaz sadržaja članka koju čitaocu treba da omogući brzu i tačnu ocenu njegove relevantnosti. Autori treba da obrazlože cilj istraživanja ili navedu razlog zbog koga pišu članak. Zatim, potrebno je da opišu metode korišćene u istraživanju i ukratko opišu rezultate do kojih su došli u istraživanju.

Ključne reči se navode nakon jednog reda razmaka ispod apstrakta, na engleskom jeziku, a ispod toga i na srpskom jeziku. Treba da ih bude maksimalno pet, veličine 12 pt, Italic. Zatim razmak, dva reda pa sledi tekst rada.

Tekstove pisati jezgrovito, razumljivim stilom i logičkim redom koji, po pravilu, uključuje: uvodni deo, razradu teme i zaključak. Veličina slova za osnovni tekst je 12 pt. Naslovi i podnaslovi u tekstu 12 pt, Bold.

Naziv i broj ilustracija (dijagrami, fotografije, grafikoni) treba prikazati na sredini reda iznad ilustracije, veličine 12 pt. Naziv i broj tabele takođe treba prikazati iznad tabele na sredini reda, veličine 12 pt. Ispod ilustracije ili tabele obavezno navesti izvor ("Source:..."), veličine 10 pt. Ukoliko su grafički ili tabelarno predstavljeni rezultati autorovog istraživanja, kao izvor ispod ilustracije ili tabele navesti: Author's research.

Ukoliko autor teksta upućuje zahvalnicu i sl., to čini u posebnom delu – Acknowledgments, koji po rednom broju sledi nakon Zaključka, a pre afilijacije autora i rezimea teksta na srpskom jeziku.

Nakon Zaključka (tj. nakon Zahvalnice – Acknowledgments), a pre afilijacije autora i rezimea teksta na srpskom jeziku, autor treba da napiše izjavu o nepostojanju sukoba interesa na sledeći način:

Izjava o nepostojanju sukoba interesa

Autor(i) izjavljuje(u) da nema(ju) sukob interesa.

Nakon izjave autora o nepostojanju sukoba interesa, potrebno je navesti doprinos autora i svakog koautora na radu, ukoliko rad ima više autora. Ovaj deo nije potrebno navoditi, ukoliko je na radu potpisan samo jedan autor. Naime, postoji 14 uloga (ko)autora na radu, o čemu se možete više informisati na linku: <https://credit.niso.org/>

Molimo vas da doprinos svakog (ko)autora odredite prema datoj taksonomiji (Contributor Role Taxonomy – CRediT). Možete koristiti puno ime ili samo inicijale (ko)autora. Na primer:

Doprinosi autora

Konceptualizacija, G.E.D., S.E.G. i T.E.C.; metodologija, G.E.D.; softver, S.E.G.; formalna analiza, G.E.D. i S.E.G.; pisanje - priprema originalnog nacrt, G.E.D. i S.E.G.; pisanje - pregled i uređivanje, T.E.C. i S.E.G. Svi autori su pročitali i složili se sa objavljenom verzijom rukopisa.

Nakon navođenja doprinosa autora, potrebno je navesti izvor finansiranja istraživanja u radu. Autori moraju jasno otkriti sve izvore finansijske podrške za svoje istraživanje, uključujući: istraživačke grantove, institucionalnu podršku, privatno ili komercijalno finansiranje ili bilo koje druge finansijske doprinose. Ovi podaci se navode pod posebnim podnaslovom „Finansiranje”. Ukoliko istraživanje u radu nije dobilo nikakvu posebnu donaciju ili finansijsku podršku, potrebno je to i napisati, na sledeći način:

Finansiranje

Ovo istraživanje nije ostvarilo nikakvo dodatno finansiranje.

Nakon navođenja izvora finansiranja istraživanja u radu, odnosno izjave da istraživanje nije ostvarilo nikakvo dodatno finansiranje, potrebno je navesti Izjavu o dostupnosti podataka:

Izjava o dostupnosti podataka

Originalni doprinosi predstavljeni u radu uključeni su u sam rukopis/dodatni materijal, a dodatna pitanja mogu se uputiti odgovarajućem autoru/autorima.

* Za bliže informacije o „Politici o dostupnosti podataka” pogledati *Uređivačke politike časopisa* dostupne na web stranici časopisa.

Uređivačka politika časopisa „Pravo – teorija i praksa” uključuje i deo koji se odnosi na poštovanje anonimnosti, poverljivosti i informisanog pristanka u istraživačkom doprinosu rukopisa. Časopis zahteva od autora da zaštite identitet i privatnost učesnika istraživanja uklanjanjem ili maskiranjem direktnih i indirektnih identifikatora iz rukopisa i svih dodatnih materijala. Ukoliko postoji bilo kakva sumnja da se anonimnost može očuvati, potrebna je pisana saglasnost za objavljivanje pre slanja rada.

Informisani pristanak svih učesnika za učešće u istraživanju i / ili odobrenje nadležnog (etičkog) odbora potreban je u situaciji kada rukopisi izveštavaju o istraživanju koje uključuje ljudske učesnike. Studije moraju biti u skladu sa Helsinškom deklaracijom Svetskog lekarskog udruženja. Za maloletnike je potrebno pribaviti pristanak zakonskog staratelja i, gde je to moguće, pristanak deteta u skladu sa uzrastom. Podatke koji se tiču istraživanja na životinjama, potrebno je uskladiti sa Direktivom EU 2010/63/EU i prezentovati u skladu sa ARRIVE 2.0. Ukoliko u radu nema istraživanja koje bi zahtevalo informisani pristanak svih učesnika za učešće u istraživanju ili odobrenje nadležnog odbora, potrebno je nakon podnaslova *Informisani pristanak svih učesnika u istraživanju/odobrenje nadležnog odbora* navesti „nije primenljivo”. Primer:

Informisani pristanak svih učesnika u istraživanju/odobrenje nadležnog odbora

Nije primenljivo.

* Za bliže informacije o „Informisanom pristanku svih učesnika u istraživanju/odobrenju nadležnog odbora” pogledati *Uređivačke politike časopisa* dostupne na web stranici časopisa.

Za pisanje referenci koristiti APA (Priručnik za publikovanje, Američko psihološko društvo) međunarodni standard za pisanje referenci. Napomene tj. fusnote mogu sadržati dopunska objašnjenja ili komentare koji su u vezi sa tekstom. Fusnote se pišu u fontu Times New Roman, veličine 10 pt.

Kod APA stila izvor koji koristimo se navodi **unutar teksta**, tako što se elementi (autor, godina izdanja, broj strane na kojoj se nalazi deo koji citiramo) navode u zagradama neposredno pre tačke i odvajaju zarezmom.

Pravila citiranja unutar teksta

Ukoliko se citira izvor napisan od strane jednog autora:

Kada se u rečenici spominje autor i navode njegove reči, onda se posle imena autora navodi godina izdanja citiranog teksta u zagradi, a na kraju rečenice potrebno je staviti broj strane na kojoj se nalazi rečenica u tekstu iz koga navodimo:

Primer:

Kako Besermenji (2007) ističe, „naročito je prisutan problem zagađenja vazduha, koji je prvenstveno posledica izrazito niskog nivoa ekološke svesti, kao i nedostatka profesionalnog obrazovanja, u oblasti životne sredine” (p. 496).

Kada se autor ne spominje u rečenici onda njegovo prezime, godinu izdanja rada i broj strane u radu stavljamo u zagrade i na kraj rečenice.

Primer:

Also, „rural tourism is expected to act as one of the tools for sustainable rural development” (Ivolga, 2014, p. 331).

Napomena: Ako je citat nastao parafriziranjem ili rezimiranjem, podatak o broju strane nije neophodan.

Primer:

Životna sredina predstavlja sve ono što nas okružuje, odnosno sve ono sa čime je direktno ili indirektno povezana čovekova životna i proizvodna aktivnost (Hamidović, 2012).

Ukoliko se citira izvor napisan od strane dva autora:

Između prezimena autora staviti „and” ili „&” u zavisnosti da li se autori spominju u rečenici, ili ne.

Primeri:

Chaudhry and Gupta (2010) state that as many as 75% of the world's poor live in the rural areas and more than one-third of rural areas are in arid and semiarid regions.

Hence, "rural development is considered as a complex mesh of networks in which resources are mobilized and in which the control of the process consists of interplay between local and external forces" (Papić & Bogdanov, 2015, p. 1080).

Ukoliko se citira izvor napisan od strane 3-5 autora:

Prilikom prvog navođenja takvog izvora navesti sve autore:

Primer:

(Cvijanović, Matijašević Obradović & Škorić, 2017)

Kod kasnijih navođenja ovog izvora navesti samo prvog autora i dodati „et al.”.

Primer:

(Cvijanović et al., 2017)

Ukoliko se citira izvor napisan od strane 6 i više autora:

Pri prvom i svakom daljem navođenju navesti samo prvog autora i dodati „et al.”.

Primer:

(Savić et al., 2010)

Ukoliko se citira tekst čiji je autor organizacija:

Kada je autor teksta neka organizacija onda njen naziv treba staviti u zagradu kao autora tog teksta. Ako organizacija ima poznat skraćeni naziv, tada ćemo taj skraćeni naziv napisati u uglastoj zagradi, posle punog naziva, u prvom navođenju, dok svako sledeće navođenje treba obeležiti ovim skraćenim nazivom.

Primer:

prvo navođenje: (Serbian Academy of Sciences and Arts [SASA], 2014)

kasnija navođenja: (SASA, 2014)

Ukoliko se citira tekst čiji autori imaju isto prezime:

Kod autora sa istim prezimenom koristiti inicijale imena kako bi se izbegla konfuzija.

Primer:

Stav koji je izneo D. Savić (2017) prezentovan je ...

Ukoliko se citira više referenci istog autora iz iste godine:

Ako imamo dve ili više referenci od istog autora, iz iste godine, onda se posle podatka o godini dodaju slovne oznake „a”, „b”, itd.

Primer:

(Dragojlović, 2018a)

(Dragojlović, 2018b)

Ukoliko postoji dva ili više tekstova u jednom citatu:

Kada se navodi dva ili više tekstova u jednom citatu, onda se u zagradi navode prezimena autora originalnih tekstova po redu objavljivanja i razdvajaju se tačkom-zarezom.

Primer:

Obviously, living and working in rural areas has always been connected with specific material and symbolical relations to nature (Milbourne, 2003; Castree & Braun, 2006).

Ukoliko se citira članak iz novina sa navedenim autorom:

Primer:

U *NS uživo* je objavljeno (Dragojlović, 2021) da...

U spisku korišćenih referenci ovu reference pisati u sledećem stilu: Dragojlović, J. (2021). Anketirani Novosađani za vraćanje smrtne kazne u Ustav [Novi Sad residents surveyed to return the death penalty to the Constitution]. *NS uživo*, January 22.

Ukoliko se citira članak iz novina bez navedenog autora:

Primer:

Objavljeno u *Politici* (2012)

U spisku korišćenih referenci ovu reference pisati u sledećem stilu: *Politika*. (2012). Straževica gotova za dva meseca [Straževica finished in two months]. 1. februar.

Ukoliko se citira lična korespodencija:

Primer: Prema tvrdnjama Nikolića (2020),

U spisku korišćenih referenci ovu reference pisati u sledećem stilu: Nikolić, A. (2020). *Pismo autoru* [Letter to the author], 21. novembar.

Ukoliko se citira tekst u štampi, na kraju reference, a pre tačke, obavezno dodati „u štampi”.

Ukoliko se citiraju sudske odluke, praksa Evropskog suda za ljudska prava, i drugi izvori iz domaće i međunarodne sudske prakse, referenca treba da sadrži što potpunije podatke: vrstu i broj odluke, datum kada je doneta, publikacija u kojoj je objavljena.

Primer u tekstu:

(Rešenje Višeg suda u Beogradu – Posebnog odeljenja K.Po1 br. 276/10 od 26. januara 2012. godine)

Primer u tekstu: (Borodin v Russia, par. 166)

Napomena:

Izvori iz sudske prakse se **ne navode** u spisku korišćene literature. Puna referenca iz sudske prakse se **navodi** u fusnoti. Prilikom citiranja prakse Evropskog suda za ljudska prava navodi se i broj podnete predstavke.

Primer za reference u fusnoti:

Kako se navodi u Rešenju Višeg suda u Beogradu – Posebnog odeljenja K.Po1 br. 276/10 od 26. januara 2012. godine. Intermex (2012). *Bilten Višeg suda u Beogradu* [Bulletin of the High Court in Belgrade], 87, p. 47.

Borodin v Russia, predstavka br. 41867/04, presuda ECHR, 6. 2. 2013, par. 166.

Ukoliko se citiraju zakoni i drugi propisi:

Kada se citira zakonski tekst ili drugi propis, u tekstu navesti pun naziv zakona ili drugog propisa i godinu kada je zakon ili propis stupio na snagu.

Primer:

(Zakonik o krivičnom postupku, 2011)

(Pravilnik o sadržini odluke o sprovođenju postupka javne nabavke od strane više naručilaca, 2015)

Ovo pravilo važi i za zakone ili druge propise koji se više ne primenjuju.

Primer:

(Krivični zakon Republike Srbije, 1977)

Kada se citiraju međunarodni propisi, u tekstu je dovoljno navesti skraćeni naziv dokumenta uz navođenje njegovog broja i godine kada je usvojen.

Primer:

(Regulation No. 1052/2013) ili (Directive 2013/32)

Ukoliko se citira tekst nepoznate godine izdanja ili rada nepoznatog autora:

U radu se ova vrsta teksta citira tako što se na mestu gde bi trebalo da stoji godina navodi „n.d.“ (non dated – nepoznat datum).

Primer:

Njihov značaj za parlamentarne procese je nemerljiv (Ostrogorski, n.d.).

Ako se u rukopisu koristi rad nepoznatog autora, navešće se naslov rada koji se citira, uz godinu, ako je poznata.

Primer:

Sve nam to potvrđuje i mešovita, objektivno-subjektivna teorija (Elementi krivičnog dela, 1986, p. 13).

Važna napomena:

Citirani izvori (bez obzira na kom su jeziku pisani) se ne prevode na engleski, osim naslova rada (publikacije, zakonskog ili podzakonskog akta) koji se prevodi i piše u uglastoj zagradi.

* Naslov citiranog izvora u verziji rada na srpskom jeziku u ćirilicom pismu se ne prevodi na engleski jezik.

Primer:

1. Matijasević Obradović, J. (2017). Značaj zaštite životne sredine za razvoj ekoturizma u Srbiji [The importance of environmental protection for the development of ecotourism in Serbia]. *Agroekonomika*, 46(75), pp. 21–30
2. Jovašević, D. (2017). *Krivična dela ubistva [Murder as a Crime]*. Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
3. Uredba o ekološkoj mreži Vlade Republike Srbije [The Ecological Network Decree of the Government of the Republic of Serbia]. *Službeni glasnik RS*, br. 102/10
4. Zakon o turizmu [The Law on Tourism]. *Službeni glasnik RS*, br. 17/19

Na kraju svakog teksta, u odeljku pod naslovom “**References**” obavezno je navesti spisak svih citiranih referenci po alfabetskom redosledu. Naslovi na stranim jezicima koji počinju sa određenim ili neodređenim članovima („a”, „the”, „Die”, ...) se ređaju kao da član ne postoji. Lista referenci treba da sadrži samo radove koji su objavljeni ili prihvaćeni za objavljivanje.

Uredništvo insistira na referencama novijeg datuma, o čemu će se posebno voditi računa prilikom odabira tekstova za publikovanje, a na kraju svake reference obavezno je navođenje DOI broja, ukoliko ga citirana referenca sadrži. Ukoliko citirana referenca ne sadrži DOI broj, autor se može pozvati na URL adresu.

Primer navođenja reference sa DOI brojem:

Počuča M., & Matijašević Obradović, J. (2018). The Importance of Evidence Collection in Procedures for Criminal Acts in the Field of Economic Crime in Serbia. In: Meško, G., et al. (eds.), *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe: From Common Sense to Evidence-based Policy-making* (pp. 671–681). Maribor: Faculty of Criminal Justice and Security and University of Maribor Press. DOI: 10.18690/978-961-286-174-2

Primer navođenja reference sa URL adresom:

Milosavljević, B. (2015). Pravni okvir i praksa primene posebnih postupaka i mera za tajno prikupljanje podataka u Republici Srbiji [Legal framework and practice of application of special procedures and measures for secret data collection in the Republic of Serbia]. In: Petrović, P. (ured.), *Posebne mere tajnog prikupljanja podataka: između zakona i sudske prakse* [Special measures for secret data collection: between law and case law] (pp. 5–33). Beograd: Beogradski centar za bezbednosnu politiku. Downloaded 2021, January 15 from https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2020/06/posebne_mere_tajnog_prikupljanja_podataka_-_vodac_.pdf

Primeri korišćenih referenci koje se navode na kraju rada:

References:

1. Agencija za privredne registre. *Privredna društva* [Companies]. Downloaded 2020, January 10 from <https://www.apr.gov.rs/o-agenciji.1902.html>
2. *California Secretary of State*. Downloaded 2020, December 15 from <https://www.sos.ca.gov/business-programs/>
3. Dukić-Mijatović, M. (2011). Korporativno upravljanje i kompanijsko pravo Republike Srbije [Corporate Governance and Companies Business Law of the Republic of Serbia]. *Pravo – teorija i praksa*, 28(1-3), pp. 15–22

4. Dragojlović, J., & Bingulac, N. (2019). *Penologija između teorije i prakse* [Penology between theory and practice]. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu.
5. Dragojlović, J. (2021). Anketirani Novosađani za vraćanje smrtne kazne u Ustav [Novi Sad residents surveyed to return the death penalty to the Constitution]. *NS uživo*, January 22.
6. Gopalsamy, N. (2016). *A Guide to Corporate Governance*. New Delhi: New Age International.
7. Jesover, F., & Kirkpatrick, G. (2005). The Revised OECD Principles of Corporate Governance and their Relevance to Non-OECD Countries. *Corporate Governance: An International Review*, 13(2), pp. 127–136. DOI: 10.1111/j.1467-8683.2005.00412.x
8. Milosavljević, B. (2015). Pravni okvir i praksa primene posebnih postupaka i mera za tajno prikupljanje podataka u Republici Srbiji [Legal framework and practice of application of special procedures and measures for secret data collection in the Republic of Serbia]. In: Petrović, P. (ured.), *Posebne mere tajnog prikupljanja podataka: između zakona i sudske prakse* [Special measures for secret data collection: between law and case law] (pp. 5–33). Beograd: Beogradski centar za bezbednosnu politiku. Downloaded 2021, January 15 from https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2020/06/posebne_mere_tajnog_prikupljanja_podataka_-_vodica.pdf
9. Počuča M., & Matijašević Obradović, J. (2018). The Importance of Evidence Collection in Procedures for Criminal Acts in the Field of Economic Crime in Serbia. In: Meško, G., et al. (eds.), *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe: From Common Sense to Evidence-based Policy-making* (pp. 671–681). Maribor: Faculty of Criminal Justice and Security and University of Maribor Press. DOI: 10.18690/978-961-286-174-2
10. Regulation (EU) No. 1052/2013 establishing the European Border Surveillance System (Eurosur), OJ L 295 of 6/11/2013.
11. Škorić, S. (2016). *Uticaj poslovnog imena privrednog društva na njegovo poslovanje – doktorska disertacija* [The influence of the business name of the company on its business – doctoral thesis]. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu.
12. Škulić, M. (2007). *Krivično procesno pravo* [Criminal Procedural Law]. Beograd: Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu; JP Službeni glasnik
13. Uredba o ekološkoj mreži Vlade Republike Srbije [The Ecological Network Decree of the Government of the Republic of Serbia]. *Službeni glasnik RS*, br. 102/10
14. Veljković, N. (2017). *Indikatori održivog razvoja: Srbija i svet* [Sustainable development indicators: Serbia and the world]. Downloaded 2017, October 22 from <http://indicator.sepa.gov.rs/o-indikatori>
15. Zakonik o krivičnom postupku [Criminal Procedure Code]. *Službeni glasnik RS*, br. 72/11, 101/11, 121/12, 32/2013, 45/13, 55/14 i 35/19